

De Vreedzame School

ikc trianova

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Inleiding.....	4
Hoofdstuk 1 Visie IKC Trianova.....	5
1.2 Pedagogische visie vanuit de methode Vreedzame school	7
Hoofdstuk 2 Schoolafspraken en schooluitgangspunten Sociaal emotionele ontwikkeling	8
Hoofdstuk 3 Borging van de Vreedzame school.....	9
3.2 Algemene Schoolafspraken, protocollen die aanwezig zijn.....	12
Hoofdstuk 4 Actief burgerschap en sociale integratie.....	13
4.2 Burgerschap	15
Bijlagen.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

Voorwoord

IKC Trianova is een openbare basisschool in de wijk Camminghaburen in Leeuwarden. Deze wijk is gebouwd in de periode 1975 tot 2000. Het noordelijke deel van de wijk bestaat voornamelijk uit huurwoningen en het zuidelijke deel bestaat vooral uit koopwoningen. Sinds 2019 zijn we nu een IKC, voorheen KC.

IKC Trianova staat in het noordelijke deel van deze wijk, waarvan de populatie overwegend praktisch opgeleid is. Op enkele uitzonderingen na, kampen veel gezinnen in dit deel van de wijk met sociale en maatschappelijke problematiek.

Vanwege deze problematiek proberen wij als schoolorganisatie ons onderwijsaanbod dusdanig vorm te geven, dat de leerlingen toch een kans krijgen om zich zo optimaal mogelijk te ontwikkelen.

Om dit te kunnen realiseren is het van groot belang de sociaal emotionele ontwikkeling van de leerlingen in beeld te krijgen en vervolgens ons handelen hierop af te stemmen.

Op IKC Trianova wordt gewerkt met het leerlingvolginstrument Viseon, een instrument dat gericht is op de sociaal emotionele ontwikkeling van kinderen.

Inmiddels is de school in het schooljaar 2012-2013 gecertificeerd Vreedzame School, een programma dat streeft naar een veilige omgeving waarin iedereen zich betrokken en verantwoordelijk voelt en waarin iedereen op een positieve manier met elkaar omgaat. Gezien de problematiek vinden wij het van groot belang onze aanpak aan te laten sluiten bij de onderwijsbehoeften van de kinderen.

Het is dan ook een streven om de resultaten van Viseon die verwerkt worden in een analyse te verweven in de lessen van De Vreedzame School.

Om de doorgaande lijn en de werkwijze van de Vreedzame school te borgen is dit document opgesteld uitgaande dat het een dynamisch document is dat door de stuurgroepsleden tot stand is gebracht en jaarlijks bijgesteld kan worden.

Juni 2022

Leden stuurgroep Vreedzame school IKC Trianova

Inleiding

Vreedzame school

De Vreedzame school is een programma dat streeft naar een klimaat in school en klas, waarin de betrokkenheid en de verantwoordelijkheid van de leerlingen centraal staat. De school wordt een democratische gemeenschap, waarin alle leden, ook de leerlingen een stem hebben, zich gezien en gehoord voelen en op een positieve manier met elkaar omgaan. Hierbij nemen we conflictoplossing als uitgangspunt. Kinderen en leerkrachten leren hoe je met conflicten om kunt gaan door te streven naar oplossingen die voor beide partijen acceptabel zijn. Leerlingen worden opgeleid tot leerling-mediator, die helpen bij het oplossen van conflicten.

Wat betekent het voor de school:

De Vreedzame school is een filosofie, een aanpak, waarin de eigen kracht van de kinderen centraal staat. De Vreedzame school werkt aan een duurzame gedrags- en cultuurverandering. Verbaal en fysiek geweld verdwijnt en incidenten worden beter opgelost.

De Vreedzame school is een programma dat gericht is op preventie, het scheppen van een positief klimaat in klas en school. De schoolgemeenschap raakt gewend aan het oplossen van conflicten volgens een vast stappenplan.

De Vreedzame school biedt een opmaat naar democratisch burgerschap.

De lessen zijn opgedeeld in zes blokken:

1. We horen bij elkaar -groepsvorming en een positief klimaat
2. We lossen conflicten zelf op -conflicthantering
3. We hebben oor voor elkaar -communicatie
4. We hebben hart voor elkaar -gevoelens
5. We dragen allemaal een steentje bij -verantwoordelijkheid
6. We zijn allemaal anders -diversiteit

Hoofdstuk 1 Visie IKC Trianova

In onze visie beschrijven we hoe we als school willen bijdragen aan de ontwikkeling van kinderen. Onze visie is bepalend voor ons dagelijks handelen en ook richtinggevend voor de wijze waarop en waar naartoe we ons als school willen ontwikkelen.

Openbare school

Onze school is een openbare school. Dit betekent dat ze is gesticht en wordt onderhouden door de overheid. In artikel 42, lid 1 van de wet op het primair onderwijs staat de actief pluriforme taak van het openbaar onderwijs als volgt beschreven: "Openbaar onderwijs draagt bij aan de ontwikkeling van de leerlingen met aandacht voor de levensbeschouwelijke en maatschappelijke waarden, zoals die leven in de Nederlandse samenleving en met onderkenning van de betekenis van de verscheidenheid van die waarden."

Dit betekent o.a. dat:

- onze school open staat voor iedereen met respect voor ieders culturele en/of levensbeschouwelijke achtergrond.
- onze school elk kind en elke ouder recht van spreken geeft.
- onze school een ontmoetingsplaats is. Kinderen leren er met, van en over elkaar.
- onze school bij uitstek een school is met aandacht en waardering voor andere opvattingen.

Primaire doelstellingen

Op onze school vinden we, dat in allereerste instantie het onderwijs ertoe moet bijdragen dat:

1. Vanuit onze openbare identiteit leerlingen ook daadwerkelijk in onderling respect leren van en met elkaar.
2. Alle leerlingen optimale (leer)resultaten behalen, met een accent op die vakgebieden die voor een goed maatschappelijk functioneren van belang zijn: taal/lezen, spelling en rekenen.
3. Alle leerlingen goed voorbereid worden op het functioneren in een continu veranderende maatschappij waarin zelfstandigheid en verantwoordelijkheid kunnen nemen belangrijke waarden zijn.

Schoolspecifieke doelstellingen

Niet alleen de bovenstaande doelstellingen zijn voor ons richtinggevend, ook onze schoolspecifieke doelstellingen zijn bepalend voor hoe we onze onderwijspraktijk ingericht hebben. Deze doelstellingen zou je in dat opzicht ook kunnen beschouwen als de pijlers van ons onderwijs en daarmee samenhangend ook als de pijlers voor onderwijskundig beleid. Onze schoolspecifieke doelstellingen zijn:

1. We willen op een zo effectief mogelijke manier die kennis overbrengen die wij voor leerlingen van belang vinden.

Effectief wil zeggen dat ons onderwijs er daadwerkelijk toe moet bijdragen dat leerlingen zich essentiële kennis en vaardigheden eigen maken. De kwaliteit van onze instructie is daarbij van doorslaggevend belang. Iedere leerkracht is hierin geschoold zodat deze uitleg ook voldoet aan de meest recente didactische inzichten.

2. We willen dat kinderen leren in een omgeving die voor hen veilig voelt.

Om deze doelstelling te realiseren werken we volgens de uitgangspunten van de 'Vreedzame school'. 'Speerpunten hierbij zijn: omgaan met elkaar, omgaan met conflicten, waarderen van verschillen tussen mensen en verantwoordelijkheid krijgen en nemen.

3. We willen differentiëren / omgaan met verschillen tussen kinderen (cognitief, affectief, etc.).

Wij bieden onze leerlingen leerstof op eigen niveau. Dat betekent dat sommige kinderen minder doen van de reguliere leerstof en werken met voor hen uitdagender leerstof.

4. We willen een duidelijke doorgaande lijn realiseren.

5. Wij kiezen methoden die op elkaar aansluiten. Zo loopt onze leesmethode door van groep 1 t/m groep 8.

Missie

Onze missie is: samen werken aan een veilige school

Daarbij vinden we belangrijk:

- op respectvolle wijze met elkaar omgaan
- iedereen moet gehoord en gezien worden
- een tolerante omgeving voor iedereen
- openheid en duidelijkheid
- structuur en regels
- humor en plezier

Kortom:

- We bieden een plezierige leeromgeving.
- Ieder kind kan zich bij ons ontwikkelen op de manier die bij hem of haar past.
- We hanteren een duidelijke, doorgaande lijn voor rekenen, taal en lezen.
- We bieden een gevarieerd onderwijsprogramma.
- De kinderen leren zelfstandig werken.
- Respect voor elkaar en de omgeving vinden we heel belangrijk.
- Kinderen leren met conflicten omgaan en verantwoordelijkheid nemen.
- We stimuleren de creatieve ontwikkeling van de kinderen.
- In de bovenbouw is er de mogelijkheid om godsdienstonderwijs of humanistisch vormingsonderwijs te volgen.
- In de school is kinderopvang(crèche) en voor-, tussen- en naschoolse opvang.

1.2 Pedagogische visie vanuit de methode Vreedzame school

De Vreedzame School wil kinderen opvoeden tot verantwoordelijke en actieve leden van de gemeenschap. Daartoe beschouwen we de klas en de school als oefenplaats. Kinderen leren dat zij deel uitmaken van de gemeenschap die de klas en school vormt en leren daar een bijdrage aan te leveren. Ze leren oog en oor te hebben voor anderen, zich verantwoordelijk te voelen voor het algemeen belang: initiatiefrijk, zorgzaam en betrokken.

Uitgangspunten

In de pedagogische visie van De Vreedzame School staan een aantal uitgangspunten centraal:

- het constructief oplossen van conflicten met behulp van mediatie
- het creëren van een positieve sociale en morele norm
- het bevorderen van sociale verbondenheid en gemeenschapszin

Centraal thema: conflictoplossing

In een situatie waar mensen of kinderen bij elkaar zijn, zullen er altijd conflicten (belangentegenstellingen of meningsverschillen) zijn. Het is zinvol om te leren hoe je kunt voorkomen dat er conflicten ontstaan en dat conflicten ontaarden in ruzie. En hoe je, als een conflict toch in ruzie is ontaard, kan werken aan een constructieve oplossing. Daarbij is de rol van de leerlingen cruciaal. Zij leren, naast de vaardigheden om conflicten constructief op te lossen, ook de verantwoordelijkheid te dragen om dat zelfstandig, zonder hulp van volwassenen, te doen. Voor hun eigen conflicten, maar ook voor conflicten van anderen. Alle leerlingen leren te bemiddelen bij de conflicten van klasgenoten (zie ook Leerlingmediatie).

Sociale verbondenheid en gemeenschapszin

Uit onderzoek blijkt dat problemen bij jongeren veel minder voorkomen wanneer ze opgroeien in een omgeving met sociale verbondenheid: een omgeving waarin zij zich welkom, gerespecteerd en niet gediscrimineerd voelen, waarin ze merken dat er positieve verwachtingen over hen bestaan en waarin ze ondervinden dat ze 'ertoe doen'. Kinderen hebben het nodig om nodig te zijn.

Natuurlijk zijn er in een omgeving waar kinderen in verkeren regels nodig, maar de sleutel voor een positief klimaat ligt meer in het samen creëren van een cultuur, dan in het bedenken van allerlei regels en codes waar kinderen zich aan dienen te houden. Kinderen moeten het gevoel hebben verantwoordelijk te zijn voor die cultuur, moeten de boodschap krijgen dat ze erbij horen, en dat ze nodig zijn.

Om zo'n verbindende omgeving te bewerkstelligen probeert De Vreedzame School de cultuur van de omgeving waar het kind in verkeert (klas, school) te beïnvloeden. We willen dat die omgeving als een leefgemeenschap wordt gezien, als een oefenplaats voor sociale competentie en actief burgerschap.

Hoofdstuk 2 Schoolafspraken en schooluitgangspunten Sociaal emotionele ontwikkeling

Afspraken

Wij houden rekening met elkaar
Wij zorgen goed voor onze spullen
Wij lossen ruzie samen goed op
Wij helpen elkaar
Wij zorgen samen voor een gezellige sfeer in de groep

Leerkrachtgedrag

Algemeen

- ✓ Leerkrachten begroeten de leerlingen elke dag
- ✓ Leerkrachten benaderen leerlingen positief
- ✓ Leerkrachten gebruiken geregeld de voornaam van het kind
- ✓ Leerkrachten zorgen voor een gezellige sfeer, waarin ook de kinderen zich vrij voelen
- ✓ Leerkrachten proberen een ruzie van meerdere kanten te belichten
- ✓ Leerkrachten gebruiken een prettige gesprekstoon tegen de kinderen
- ✓ Leerkrachten besteden aandacht aan het omgangsgedrag van de kinderen onderling
- ✓ Leerkrachten vertonen medeleven bij emoties
- ✓ Leerkrachten stimuleren het naar elkaar luisteren en uitspreken
- ✓ Leerkrachten houden rekening met verschillen in achtergrond en cultuur en creëren zo een cultuur van betrokkenheid
- ✓ Leerkrachten behandelen de leerlingen met respect en geven daarmee het goede voorbeeld
- ✓ Leerkrachten geven leerlingen een stem en inspraak
- ✓ Leerkrachten zijn bereid om van standpunt te kunnen veranderen
- ✓ Leerkrachten zorgen ervoor dat leerlingen in groepjes zitten, zodat er veel interactie mogelijk is

t.a.v. collega's:

- ✓ gaan op een positieve en zorgzame manier met collega's om
- ✓ lossen hun eigen conflicten constructief op
- ✓ geven collega's positieve feedback over hun gedrag
- ✓ kunnen collega's op een positieve manier constructieve feedback geven over hun gedrag
- ✓ zijn betrokken bij de school als een gemeenschap

t.a.v. ouders:

- ✓ zijn bereid om naar ouders te luisteren
- ✓ zijn in staat om op een positieve manier ouders feedback te geven over negatief gedrag
- ✓ geven ouders het gevoel dat ze gehoord en gezien worden

algemeen:

- ✓ onderschrijven de pedagogische visie van De Vreedzame School
- ✓ staan model in hun gedrag; leven de principes van De Vreedzame School voor
- ✓ staan open voor verschillen onder ouders en teamleden (achtergrond, leefstijl)
- ✓ herkennen vooroordelen en discriminatie en durven dat aan de orde te stellen
- ✓ hebben een open blik t.o.v. de omgeving van de school (ouders, buurtinstellingen)

Hoofdstuk 3 Borging van de Vreedzame school

Om de Vreedzame school binnen IKC Trianova te borgen maken we gebruik van de volgende 10 relevante uitgangspunten die vermeld staan in de Vreedzame school mappen.

- ✓ Inroosteren lessen weekrooster
- ✓ Vastleggen afspraken en procedures (borgingsdocument)
- ✓ Jaarlijks klassenbezoek
- ✓ Voortgang meten (Veiligheidsmeter en Cito Viseon, Pest-test)
- ✓ Stuurgroep Vreedzame school
- ✓ Structurele betrokkenheid van de leerlingen (taken, regels, mediators)
- ✓ Vast agendapunt op de vergadering (6 keer per jaar)
- ✓ Scholen nieuwe leerkrachten
- ✓ Ouders informeren
- ✓ Opnemen in de visie, missie van de school

Schoolafspraken IKC Trianova (jaarplanning)

Onderstaande schema is een weergave van de afspraken en procedures die zijn vastgelegd met het team van IKC Trianova, uitgezet in een jaarplanning.

maand	acties
Sept	Zo doen wij het in de groep; groepsregels worden begin van het jaar samen met de kinderen opgesteld
Sept	In alle klassen is een takenschijf aanwezig
Sept/okt	Interne scholing: Informatiebijeenkomst organiseren voor nieuwe ouders, leerkrachten, stagiaires (door stuurgroepleden)
Okt/nov	Beëdiging leerling-mediators, alle kinderen aanwezig en de ouders van de mediators
Nov/dec	Afnemen Cito Viseon leerkrachtenlijst groep 1 t/m 8, vanaf groep 6 leerlingenlijst ook
Mrt	Afnemen Cito Viseon leerkrachtenlijst groep 1 t/m 8, vanaf groep 5 leerlingenlijst ook
Mrt	Deelname Pestweek
Hele jaar	Wekelijks wordt er in alle groepen een les gegeven uit de map van de Vreedzame school (streven is op dinsdag) Volgens de vaste lesopbouw: binnenkomer, agenda, afsluiter met CP werkvormen en een woordmuur per blok • <i>blokken hoeven niet op volgorde worden aangeboden</i> • <i>duo-leerkrachten kunnen om de beurt een les verzorgen</i> Dagelijks maken zij de aspecten van de Vreedzame school zichtbaar in de school door het handelen van de leerkrachten en leerlingen (op het plein, binnen de groep: takenschijf, mediators, opstakers geven aan elkaar enz.)
Hele jaar	Stappenplannen van de blokken incl. de Vreedzame school symbolen hangen zichtbaar in de klassen even als werkstukken (al dan niet op een prikbord)

Hele jaar	Er zijn 4 mediators op het plein aanwezig, daar waar nodig hebben korte evaluatie gesprekken gedurende het jaar
Hele jaar	In de school is een mediatioehoek ingericht 11.45 en 14.00 worden de zaken uitgepraat, notities in een map geschreven
Hele jaar	Alle groepsleerkrachten houden een Incidentenregistratie in ParnasSys
Mei/juni	Voorlichting en opgave voor de taak leerling-mediator; kinderen uit groep 6
Mei/juni	Een leerkracht leidt de kinderen op van groep 6 voor nieuwe mediators (groep 7 blijft mediator)
4x per jaar	Er is een stuurgroep bestaande uit 2 leerkrachten en 2 pm-ers, zij hebben regelmatig overleg.
Tweede helft van het jaar	1 keer per jaar klassenbezoek d.m.v. de Kijkwijzer (door de leden van de stuurgroep)
Juni	○ Borgingsdocument evalueren, bijstellen ○ Vaststellen stuurgroep nieuwe schooljaar en trainers mediators
Jaarlijks inplannen en uitvoeren en/of (ontwikkelpunten)	○ Nieuwsbrief/schoolkrant frequentie vaststellen, 4 keer per jaar. planning maken ○ Op de jaarlijkse klassenavond informatie verstrekken over de DVS ○ VZS staat vermeld in Schoolgids/brochure en op de website ○ Agendapunt bij teamvergadering n.a.v. stuurgroepoverleg ○ Ideeënbus i.p.v. leerlingenraad ○ Invoeren klassenvergaderingen, leerlingenraad ○ Voorlichtingsavond aan nieuwe ouders en leerkrachten
2017-2018	○ 4 keer per jaar nieuwsbrief (2 groepen gekoppeld) ○ Ideeën bus introduceren ○ Vreedzame school zichtbaar in de school
2018-2019	○ leerlingenraad
2018-2019	Studiedag Vreedzame school hele team IKC Trianova aanwezig door Mariecke Boesaard Aantekeningen/notulen juni 2019 Afspraak: blok 1 versneld doorwerken, iedere week 2 a 3 lessen geven ○ (Nieuwe) teamleden opfriscursus ○ Nieuwe mappen aanschaffen ?? ○ Borgingsdocument up date ○ Ped. Visie bijstellen ○ Pestprotocol bekijken en aanpassen ○ Inlogcode voor iedereen
2019-2020	Aanbevelingen: • Vreedzame School Nieuwsbrief, vier maal per jaar, • We hebben nu regelmatig de gelegenheid dat ouders het werk van hun kinderen kunnen bekijken, direct na schooltijd. Hier liggen kansen voor DVS, • Het gebruik maken van een ideeën bus, waarin zowel kinderen als ouders hun ideeën kunnen doen, de ideeën worden vervolgens

	weer in groeps- of schoolverband besproken en getoetst op haalbaarheid.
2021-2022	• 25 oktober studie-ochtend afdeling onderwijs.

Afspraken t.a.v. mediators

- ✓ Mediators gaan langs de klassen om zich voor te stellen en hun taak uit te leggen.
- ✓ Mediators voeren mediatie gesprekken tussen de middag of na schooltijd.
- ✓ Mediators hebben korte evaluatie momenten.
- ✓ Groep 2 zal in de laatste weken voor de vakantie worden voorgesteld aan de mediators, die dan ook op het plein gaan meedraaien om de stap naar 3 te vergemakkelijken.

3.2 Algemene Schoolafspraken, protocollen die aanwezig zijn

De volgende protocollen zijn van belang voor Vreedzame School.

Aansluiten op de hierboven genoemde afspraken, een overzicht van de protocollen die op school gehanteerd worden. Deze zijn voor ieder zichtbaar op Sharepoint.

1. Er is een pestprotocol en eens per jaar maken de kinderen de veiligheidsmeter
2. Er zijn schoolbrede internetregels
3. Er zijn speelplaatsregels en gedragsregels
4. Er zijn schrijf- en materiaalafspraken
5. Er is een rouwprotocol
6. Er zijn afspraken voor het zelfstandig werken

Stuurgroep

De stuurgroep bestaat in het schooljaar 2022-2023 uit 2 leerkrachten en 2 pm-ers.

Hoofdstuk 4 Actief burgerschap en sociale integratie

Kernwaarden

De school wil zich richten op het bieden van kwaliteitsonderwijs aan alle kinderen, die aan onze zorg zijn toevertrouwd. Wij willen onze kinderen een veilige en gestructureerde leeromgeving bieden. Respect en vertrouwen zijn richtinggevende waarden. Wij staan voor:

1. Goed onderwijs gericht op de brede ontwikkeling van de kinderen
2. Een inspirerende school, die kinderen opleidt tot competente, unieke deelnemers in de samenleving
3. De school is toegankelijk voor een brede doelgroep en voor alle gezindten
4. De school is gericht op een brede verankering in de wijk
5. Wij willen op de hoogte blijven van maatschappelijke en onderwijskundige veranderingen. Hieruit maken wij keuzes en afwegingen die passen bij onze school.
6. Het leren wordt beschouwd als een activiteit met als doel dat kinderen zich breed ontwikkelen. Het samenwerken, samen leren en samen zorgdragen ervaren wij als erg belangrijk
7. Binnen onze school is er ruimte voor zorg op maat. Hiervoor maken wij o.a. gebruik van een leerlingvolgsysteem. Zo nodig maken we gebruik van externe professionals.
8. Er wordt zoveel mogelijk gewerkt met leermiddelen en methoden die kinderen mogelijkheden bieden tot zelfstandig en samenwerkend leren.

Visie van onze school

Bovenstaande vertaalt zich in de volgende visie.

- Kinderen leren om respectvol met elkaar om te gaan. Het ontwikkelen van sociale vaardigheden speelt daarbij een grote rol.
- Wij willen een veilige en open sfeer creëren met respect voor alle gezindten en culturen. Een sfeer waarin open communicatie en betrokkenheid van ouders een plaats hebben.
- Wij willen kinderen kansen bieden om een zo breed mogelijke ontwikkeling, gericht op kennis, sociale vaardigheden en creativiteit.
- We leren de kinderen verantwoordelijkheid voor hun taken.

Vanuit deze visie mogen de kinderen in een veilige omgeving verschillend zijn, kritisch zijn en leren ze op een plezierige, verdraagzame manier met elkaar om te gaan en voor elkaar iets te betekenen.

Het gaat om ervaringen in de school waarbij de leerlingen kennis, inzicht, vaardigheden en houdingen opdoen die hen in staat stellen om deel uit te maken van de gemeenschap en het vermogen en de wil om actief mede vorm te geven aan die gemeenschap.

Vanuit deze gemeenschap maken de kinderen kennis met andere gemeenschappen (wijk en stad) en leren daarin te participeren. Gedurende hun schooltijd wordt de (leef)wereld van de kinderen steeds groter.

In feite is burgerschap en sociale integratie geen nieuwe taak. Onze school geeft daar al lange tijd en op allerlei manieren vorm aan. Het vormt een integraal deel van onze pedagogische opdracht, van de sociale- en levensbeschouwelijke vorming. Middels een opbouw vanuit de kleuterbouw geven wij planmatig invulling aan onze visie.

Doelen

De school draagt bij aan de ontwikkeling van toekomstige burgers en heeft tot taak de leerlingen voor te bereiden op het functioneren in een democratische en pluriforme samenleving. Daarnaast kunnen leerlingen door de school worden gestimuleerd in hun (maatschappelijke) participatie.

De school wil een veilige setting zijn waar alle kinderen leren om te gaan met verschillen en leren samen te werken met anderen op basis van gelijkwaardigheid.

Kinderen leren op school onder andere:

- Goede manieren;
- Zelfdiscipline;
- Een eigen mening te vormen en hiervoor uit te komen;
- Een kritische houding, omgaan met kritiek;
- Rekening houden met elkaar;
- Tolerantie en respect voor andersdenkenden.

Democratie is niet alleen een politiek systeem om tot een evenwichtige machtsverdeling te komen, maar ook een fundamentele houding met daaruit voortvloeiende gedragingen van een persoon. Het functioneren van een democratie hangt in sterke mate samen met het democratische gedrag van de burgers die er deel van uitmaken.

In het onderwijs is het aanleren van een democratische houding een belangrijk aspect.

Het ontwikkelen van die houding wordt bereikt door continuïteit, herhaling en impliciete en expliciete beïnvloeding. Het opdoen van ervaringen is daarbij uitermate belangrijk. Die ervaringen kunnen zowel binnen als buiten de school plaatsvinden. In een democratie is het belangrijk dat burgers zich betrokken voelen bij de samenleving (op welk niveau dan ook) maar zich ook in kunnen leven in de positie van een ander. Daarvoor moeten mensen ook over een aantal vaardigheden beschikken die voor een belangrijk deel sociaal communicatief zijn. Democratie gaat ook over keuzes maken. Deze vaardigheid vereist kennis, een kritische onderzoekende houding, het beoordelen van informatie, inzicht in consequenties van keuzen en besef van de eigen opvattingen.

Daarvoor worden de volgende werkvormen gebruikt:

- Groepswerk;
- Deelname in klassenkring;
- Afspraken en regels (samen) maken;
- Samen besluiten nemen;
- Anti-pestaanpak;
- Samen problemen oplossen

4.2 Burgerschap

Hoe zit digitaal burgerschap, mediawijsheid en digitale geletterdheid in het programma van De Vreedzame School?

De Vreedzame School richt zich op het kritisch en bewust om kunnen gaan met digitale informatie en sociale media. We richten ons op de vraag hoe media onze beelden van de werkelijkheid, van andere mensen, van groepen mensen beïnvloeden. Maar ook andere vragen komen aan de orde. Welke informatie is waar en welke niet? Welke rol spelen media bij vooroordelen en discriminatie? Hoe gebruiken we sociale media op een sociale manier en hoe bepaal jij zelf je digitale identiteit?

De Vreedzame School heeft als doel een kritische houding te ontwikkelen en de bereidheid daar verantwoordelijk mee om te gaan.

Ter bevordering van de participatie in de samenleving:

Meedoen aan een samenleving kan zich op verschillende niveaus afspelen; klas, school, vereniging, buurt, regio etc. Het kan zich ook richten op verschillende aspecten; economisch, sociaal-cultureel en politiek. Het gaat altijd om het willen participeren. Voor de meeste kinderen geldt dat zij graag mee willen doen, meedoen in sociale verbanden, meedenken over oplossingen en meebeslissen over zaken die hen aangaan.

Om te kunnen participeren moet men inzicht en vertrouwen hebben in eigen kunnen. Het heeft alles te maken met betrokkenheid en verantwoordelijkheid. Daarbij moet men een voldoende positief zelfbeeld hebben om intenties om te kunnen zetten in gedrag.

- ✓ Besluiten over klassenaangelegenheden;
- ✓ Helpen opruimen
- ✓ Verantwoordelijkheden in de klas geven;
- ✓ Geld inzamelen voor een goed doel ;
- ✓ Het naleven van de 4 schoolregels:
- ✓ Wij gaan netjes om met de spullen van onszelf en van de anderen;
- ✓ Wij zijn aardig tegen elkaar. Iedereen is gelijk;
- ✓ Wij helpen elkaar want samen kunnen we meer dan alleen;
- ✓ Wij praten zachtjes en lopen rustig door de school.

Ter bevordering van de identiteitsontwikkeling van de leerling:

Er is een constante wisselwerking tussen de identiteit van een persoon en de (sociale) omgeving.

De identiteit van een leerling wordt gevormd in de relatie met anderen. Daarbij is het nodig dat personen sociaal communicatief vaardig zijn om opvattingen bespreekbaar te maken en deel te kunnen nemen aan gesprekken discussies en debatten over aspecten van de eigen identiteit.

Een leerling zal een balans moeten vinden tussen enerzijds zelfrealisatie, het leven volgens eigen waarden en normen, en anderzijds de grenzen en beïnvloeding van de omgeving. Dit brengt onzekerheid met zich mee over de eigen opvattingen en gemaakte keuzes. Jongeren moeten leren om te gaan met deze onzekerheden door flexibel en kritisch te zijn en te leren terug te vallen op een eigen morele basis en gevoel van eigenwaarde.

Werkvormen die wij hanteren:

- ✓ Samenwerken met verschillende kinderen;
- ✓ Groepsopdrachten met verschillende kinderen;
- ✓ Eigen omgeving leren kennen;
- ✓ Bezoeken van Westerbork
- ✓ Herdenking van Leeuwarden
- ✓ Vieren van Koninginnedag;
- ✓ Volgen troonrede;
- ✓ Feesten met religieuze achtergrond vieren;
- ✓ Klassenprojecten over geestelijke stromingen.

Sociaal emotionele ontwikkeling

Onze school besteedt structureel en systematisch aandacht aan de sociaal-emotionele ontwikkeling. Dit doen wij aan de hand van de methode Vreedzame school. Het rapport geeft waarderingen voor de sociaal-emotionele ontwikkeling daarnaast komt de sociaal emotionele ontwikkeling aan bod tijdens de leerlingenbespreking. De leerlingen groeien op in een wereld vol prikkels en die door onder andere media heel groot en verwarrend kan zijn. Door middel van onze lessen op het gebied van de sociaal emotionele ontwikkeling willen wij de leerlingen leren respectvol met zichzelf en anderen om te gaan en ze leren zichzelf te begrijpen en te besturen. Alle groepen werken schoolbreed aan eenzelfde thema.

Wat doen we?

Schoolbreed:

Bovenstaande doelen worden in praktijk gebracht door:

- De lessen van De Vreedzame School
- Schooltelevisie
- Het aanbod HVO
- Leerling-mediatoren astellen
- De klassenvergadering, de kringgesprekken, de reflectiemomenten
- De Spreekbeurten
- Deelname aan het Kunstmenu
- wijkactiviteiten, vanuit mediacentrum, samen met de andere wijk scholen o.a. DOK-C[cultuurproject]
- Parse vrijdag

Onderbouw

- Aanleren van regels en afspraken
- Hulpje van de juf/klasedienst
- Gebruik Schatkist met kringactiviteiten
- Verkeersprojecten: veilig gedrag
- Vaderdag/Moederdag
- Koekeloere
- Lessen Vreedzame school

Middenbouw

- Afgesproken regels en afspraken hanteren
- Gedrags- en pestprotocol hanteren
- Klassenregels afspreken
- Projecten huisje boompje beestje
- Verkeersprojecten/ bevorderen veiligheid
- Taalactiviteiten/kring
- Activiteiten wereldoriëntatie
- Feestdagen als suikerfeest aan de orde stellen
- Ruimte voor andere religies en culturen
- Jeugdjournaal, Klokhuis
- lessen Vreedzame school

Bovenbouw

- Schoolregels hanteren
- Hanteren school- en pestprotocol
- Feesten met religieuze achtergrond en lessen daarover
- Lessen staatsinrichting
- Lessen over verslaving
- Lessen vanuit de gemeente/bijv. kinderraad
- Bezoek Westerbork
- Organiseren herdenking Leeuwarden
- Lessen humanistisch vormingsonderwijs en godsdienst
- Cultuureducatie
- Meedoen aan HimmelWike
- Lessen Vreedzame school
- Jeugdjournaal, Klokhuis

Wat kunnen we nog meer doen?

- Instellen van een leerlingenraad met leerlingen vanuit groep 6-7-8, gekozen vertegenwoordiger uit de klassen
- Vrijdag een Vraag- en Opstekerkring houden
- Werken met leerling commissies

Aansluitende kerndoelen:

De meest direct met burgerschap verbonden kerndoelen voor het primair onderwijs zijn te vinden in het leergebied oriëntatie op jezelf en de wereld. Drie kerndoelen hebben betrekking op de het samenleven in en deelnemen aan de Nederlandse democratische en pluriforme samenleving:

- De leerlingen leren hoofdzaken van de Nederlandse en Europese staatsinrichting en de rol van de burger (kerndoel 36);
- De leerlingen leren zich te gedragen vanuit respect voor algemeen aanvaarde waarden en normen (kerndoel 37);
- De leerlingen leren hoofdzaken over geestelijke stromingen die in de Nederlandse multiculturele samenleving een belangrijke rol spelen, en ze leren respectvol om te gaan met seksualiteit en met diversiteit binnen de samenleving, waaronder seksuele diversiteit (kerndoel 38).

Daarnaast bevat het leergebied oriëntatie op jezelf en de wereld kerndoelen die eveneens goed in verband gebracht kunnen worden met een aspect van burgerschap, bijvoorbeeld door een relatie te leggen met 'de eigen verantwoordelijkheid voor de leefomgeving', 'de situatie in Nederland vergelijken met elders' en met historische aspecten:

- De leerlingen leren met zorg om te gaan met het milieu (kerndoel 39).
- De leerlingen leren de ruimtelijke inrichting van de eigen omgeving te vergelijken met die in omgevingen elders, in binnen- en buitenland, vanuit de perspectieven landschap, wonen, werken, bestuur, verkeer, recreatie, welvaart, cultuur en levensbeschouwing. In ieder geval wordt daarbij aandacht besteed aan twee lidstaten van de Europese Unie en twee landen die in 2004 lid werden, de Verenigde Staten en een land in Azië, Afrika en Zuid-Amerika (kerndoel 47).
- De leerlingen leren over de belangrijke historische personen en gebeurtenissen uit de Nederlandse geschiedenis en kunnen die voorbeeldmatig verbinden met de wereldgeschiedenis (kerndoel 53).

Buiten het leergebied oriëntatie op jezelf en de wereld zijn er kerndoelen die vaardigheden beschrijven die een belangrijke voorwaarde zijn voor deelname aan de pluriforme democratische samenleving.

Met name in de kerndoelen Nederlandse taal is veel aandacht voor 'zichzelf informeren', 'feiten en meningen onderscheiden' en 'deelnemen aan discussie'. Hier ligt ook een relatie met 'mediawijsheid':

- De leerlingen leren informatie te beoordelen in discussies en in een gesprek dat informatief of opiniërend van karakter is en leren met argumenten te reageren (kerndoel 3).
- De leerlingen leren informatie en meningen te ordenen bij het lezen van school- en studieteksten en andere instructieve teksten, en bij systematisch geordende bronnen, waaronder digitale bronnen (kerndoel 6).

Tot slot bevatten de leergebieden kunstzinnige oriëntatie en bewegingsonderwijs kerndoelen die verband hebben met respectievelijk identiteit en cultureel erfgoed en vormen van samenwerking en overleg.

- De leerlingen verwerven enige kennis over en krijgen waardering voor aspecten van cultureel erfgoed (kerndoel 56).
- De leerlingen leren samen met anderen op een respectvolle manier aan bewegingsactiviteiten deelnemen, afspraken maken over het reguleren daarvan, de eigen bewegingsmogelijkheden inschatten en daarmee bij activiteiten rekening houden (58).